

Asia: VN/18035/2022

**Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä maakaasumarkkinalain ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta**

**Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Työ- ja elinkeinoministeriö on 2.8.2022 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä maakaasumarkkinalain ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta (kokonaisuus jäljempänä kaasun varastointiasetus).

Energiateollisuus kiittää mahdollisuudesta ottaa asiaan kantaa ja lausuu luonnoksesta seuraavaa:

Energiateollisuus näkee kaasun varastointiasetuksen tärkeäksi keinoksi varautua Euroopan laajuiseen energiapulaan ensi talvena ja tulevina talvina lähivuosina. Venäjän aiheuttama hyökkäyssota ja energiamarkkinoiden manipulaatio vaatii vastatoimia, jotka ovat tehokkaimpia kun ne toteutetaan Euroopan laajuisesti. Samalla Euroopan on huolehdittava omasta resilienssistään kun sen energiamarkkinoita uhkaa laaja kaasutoimitusten katkaisu Venäjältä ja siitä seuraava voimakas hintojen nousu. Kaasun varastointiasetus on uhkaavaan energiatilanteeseen sopiva varautumiskeino. Kaasumarkkinalla Suomi on maantieteellisesti eristäytynyt, joten yhteistyö ja sisärajat ylittävä solidaarisuus EU:n ja Baltian maiden kanssa on Suomelle välttämätöntä.

Kaasun varastointiasetuksen määrittämän lisävarastointivelvoitteen mitoitus perustuu menneen viiden vuoden aikana kulutetun kaasumäärän keskiarvoon. Määrä ei kuvaa nykytilannetta, kun kaasun kulutus ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 2022 on noin puolittunut edellisestä vuodesta. Kulutuksen vähentyminen on pääasiassa seurausta kohonneista hinnoista, toissijaisesti Venäläisten polttoaineiden hankinnan markkinaehtoisesta lopettamisesta. Hinnat ovat kesän aikana yhä kohonneet alkuvuodesta, joten vuoden 2022 kaasun vuosikulutuksen odotetaan asettuvan noin 10-

15 TWh tasolle. Nykykulutukseen verrattuna kaasun varastointiasetuksen asettama lisävarastointivelvoite on tarkoitettua raskaampi Suomelle. Olisi suotavaa käyttää laskentatapaa, joka huomioisi tilanteen nopean kehityksen paremmin kuin 5 vuoden liukuva keskiarvo.

Kaasun käytön vähentyessä on oltava varovainen, ettei sääntelyn aiheuttamat kustannukset jää niiden asiakkaiden maksettavaksi, joilla ei ole mahdollisuutta kaasusta pois siirtymiseen. Nämä ovat usein teollisuusyrityksiä, joille energian hinta voi olla keskeinen kilpailukykytekijä. EU:n jäsenvaltioiden välisestä solidaarisuudesta ja toimitusvarmuudesta huolehtiminen ei ole näiden yritysten vastuulla. On kohtuullista, että yritykset saavat kaasun toimitusvarmuusasetuksen 6 c artiklan 4 kohdan mukaista julkista tukea ulkoisista olosuhteista johtuvaan kustannusten yllättävään kasvuun.

Lisävarastointivelvoitteen perusteella varastoitu kaasu tulisi olla käytettävissä 1.11.-30.4. välisenä aikana. Energiateollisuus huomauttaa, että Latvian Incukalnsin kaasuväroastoon varastoitavan kaasun käyttöön ottoa rajoittaa useat infrastruktuurin pullonkaulat, kuten Balticconnector-putkiyhteys ja Incukalnsin väroaston syöttökapasiteetti. Täten kaasun saanti voi olla rajoitettua kylmimpinä talvipäivinä, juuri silloin kun väroastoidulle kaasulle olisi eniten tarvetta. Siten kaasun väroastointiasetuksen todellinen hyöty voi olla matalampi kuin kaasun markkinahinta huippukulutuksen aikaan. Vähintään kaasua väroastoineilla yrityksillä tulee olla etukäteen tiedossa paljonko heidän omistamaansa kaasua on käytännössä saatavilla huippukulutuksen aikaan, ja väroastointivelvollisten oikeus käyttää omistamaansa kaasua tulee huomioida kapasiteetin varauksissa. Infran aiheuttamien rajoitusten vuoksi on suotavaa, että toimijoilla on mahdollisuus toteuttaa velvoitteen täytäntöönpano vaihtoehtoisin toimin, jos tosiasiallinen hyöty on parempi kuin kaasun väroastointi Latvian väroastoon.

Varastointivelvoitteen täytäntöönpano ei ole lakiluonnoksen perusteella täysin selvää. Yhtiökohtaisesti velvoitteen määrä voi vaihdella vastaavan viranomaisen tulkinnan mukaan. Epäselvyyttä on erityisesti siinä missä määrin yhtiöt voivat väroastoida vaihtoehtoisia polttoaineita kaasun sijaan.

Varastointivelvoite koskee toimijoita laajasti. Energiateollisuus huomauttaa, että pienessä mittakaavassa (MWh-GWh-tasolla) väroastointipalveluja ei välttämättä ole saatavilla, koska niille ei ole palveluntarjoajia. Tämä voi tehdä erityisesti biokaasualan toimijoille velvoitteen täytäntöönpanon käytännössä mahdottomaksi.

Lopuksi

Varastointiasetuksen tavoite on parantaa kaasun saatavuutta lämmityskaudella. Tavoite on tärkeä ja kannatettava. Suomessa velvoiteväroastointia toteutetaan yleisesti muulla tavoin kuin kaasun väroastointina, ja on suotavaa että toimijoilla on eri vaihtoehtoja velvoitteen täytäntöönpanoon

todellisen toimitusvarmuuden parantamiseksi ja kustannusten minimoimiseksi.

Lisävarastointivelvoitteen kokonaiskustannusarvio on kymmenistä satoihin miljooniin euroihin. jonka vastineeksi velvollisten ja loppukäyttäjien tulee saada todellista toimitusvarmuushyötyä.

Lisätietoja: Heikki Lindfors, [heikki.lindfors@energia.fi](mailto:heikki.lindfors@energia.fi), 0400216797

Lindfors Heikki  
Energiateollisuus ry